

Den første spindoktor blev mødt med skepsis

De særlige rådgivere prægede fra årtusindskiftet Slotsholmen. Også Justitsministeriet kom til at opleve udviklingen, da Morten Langager trådte ind ad døren.

Af Hans Erik Havsteen

Nuværende direktør i Dansk Erhverv Morten Langager repræsenterer på mange måder den udvikling, der har præget ikke bare Justitsministeriet, men hele den danske centraladministration siden årtusindskiftet. Nemlig fremkomsten af den politisk udnævnte embedsmand; de særlige rådgivere; eller i folkemunde: spindoktoren. Her fortæller han om sin tid i Justitsministeriet fra 2001 til 2008, hvor han som ministeriets første særlige rådgiver først og fremmest havde ansvaret for politisk sparring med daværende justitsminister Lene Espersen og ministeriets pressehåndtering.

Hvorfor var der pludselig brug for en spindoktor/særlig rådgiver i Justitsministeriet i 2001?

»Det var en tid under forandring. Det samme gjorde sig gældende i medierne med løbende deadlines på avisernes onlinesider, og TV 2 News fik premiere og ændrede for alvor slagets gang på Borgen. Der kom betydeligt mere tempo i pressedækningen. Som særlig rådgiver var man betroet medarbejder for ministeren, og kunne – i modsætning til de mere klassiske embedsfolk – også have kontakten til partiet.«

Hvordan blev man som historiens første spindoktor modtaget af embedsmændene i et traditionsrigt, tungt ministerium som Justitsministeriet?

»Der var da klart en vis skepsis i begyndelsen. Jeg kan stadig huske mit første møde på Café Norden med departementschef Michael Lunn og afdelingschef Johan Reimann. De var lidt nervøse ved udsigten til at få mig ombord. Men det hjalp da en del, da de hørte, at jeg havde læst samfundsvidenskab og kom fra en familie, der havde arbejdet i staten. Senere fortalte de, at de selv mente, at de havde haft to valgmuligheder med mig. Enten at holde mig ud i strakt arm eller at tage mig med ind i maskinrummet. De valgte det sidste, og det udviklede sig til at blive et særdeles frugtbart samarbejde mellem os. Man må som særlig rådgiver endelig ikke ende i opposition til embedsmændene. Man skal operere som et bindeled mellem minister og embedsfolk, og derved sikre fremgang i det politiske arbejde og at fagkundskabens synspunkter bliver hørt af ministeren.«

Hvordan har spindoktorerne været med til at ændre systemet fra dengang til i dag?

»Generelt kan man se, at systemet har ændret sig. Der bliver tænkt endnu mere politik og presse. Rådgiverne er med til at sikre, at der er større bevågenhed på ministrenes ønsker, og samtidig er de også med til at sikre hurtigere håndtering af potentielle kriser. Man kan lidt populært sige, at en del af ens jobbeskrivelse er at have ondt i maven på vegne af ministeren. Se mulighederne og farerne før de opstår, så ministeren får tid til at passe en særdeles travl hverdag.«

Lærte du selv noget særligt af at arbejde i Justitsministeriet?

»En masse. For en ung mand i 30'erne blev det særdeles formative år. Jeg lærte betydningen af at lytte til saglige argumenter, at djævlens ligger i detaljen, og at ens ordvalg virkelig betyder noget.

Jeg lærte, at vi har et embedsapparat, der ser deres virke i centraladministrationen som et kald, hvor man knokler 24/7.«

Hvilke større politiske forandringer skete der i din tid i Justitsministeriet?

»Det var et dramatisk årti med mange store sager og kriser, der skulle håndteres. Og Justitsministeriet var ofte i epicenteret af løsningerne.

Der blev indført markant hårdere straffe på den personfarlige kriminalitet, gennemført en modernisering af politiet med en stor politireform, en ny domstolsreform blev ført ud i livet, kriminalforsorgen var under et konstant kapacitetspres, og en ny afsoningsform med fodlænker så dagens lys. Så blev det også muligt for bilisterne at køre 130 km på en lang række motorvejsstrækninger. Der var gang i den på Justitsministeriets område.

Og så var der alt det uforudsete, som fyldte dagsordenen. Først og fremmest var det terrorens årti efter 9/11. Der var eksterne farer og derfor behov for at styrke vores efterretningstjenester gevaldigt.

Bombningen i Madrid gav ekstra skub til en styrkelse, og krigen i Irak fyldte over alt i de centrale regeringskontorer. Vi fik også besøg af den tjetjenske eksilpolitiker, Akhmed Sakajev, der skabte en højspændt relation til Rusland. Så var der rydningen af Ungdomshuset, forsøget med opgøret med Pusherstreet og bandekriminaliteten i Københavns gader.«

Hvad har du selv været mest stolt af i dit arbejde i Justitsministeriet?

»Jeg lærte virkelig at håndtere kriser og sætte dagsordenen. Og jeg lærte, at kriserne bedst løses ved at indgå i et tæt team med embedsmændene. Lene Espersen blev den længstsiddende justitsminister siden Hans Hækkerup. Og hun var populær blandt danskerne. Hun indtog i alle årene som justitsminister en plads i top tre på popularitetslisterne, og ofte var hun nr 1.

Det var jo selvsagt tilfredsstillende som hendes særlige rådgiver. Så jeg er stolt af at have været en brik i maskinrummet i nogle vigtige år i danmarkshistorien. For man er en del af et stærkt kollektiv, uden stor bevågenhed, men meget dygtige kolleger, der arbejder hårdt i døgndrift. Det var på alle måder en spændende rolle og en fantastisk tid. Justitsministeriet blev min anden familie i den tid.«

Er der nogle minder, du har særlig kær fra din tid i ministeriet?

»Ja, festerne var legendariske. Det var den vilde politiafdeling imod den formelle lovafdeling. Jeg husker især en julefrokost, hvor lovafdelingen midt under middagen blev bestormet af de ansatte i politiafdelingen, der var iklædt politiets kampuniformer og blev anført af en kontorchef iført Dolphkostume med den legendariske kølle, »Død ved kølle«.

Ministeriet var en oase af dygtige mennesker. Skarpe, unge hjerner kombineret med årtiers erfaring gav en super cocktail. Det var rasende spændende, hamrende vigtigt og lige i epicenteret af langt de fleste af regeringens store beslutninger.«